

אמנות מס - אמנה למניעת כפל מס

רו"ח אריה דן

שבה נמצאת הדירה נחשבת כמדינת המקור.

מרבית האמנות מבוססות על מודל האמנה בינלאומי (בעיקר על אמנת האו"ם וה-OECD) המאפשר מיסוי ראשוני על הכנסות ממשכורת ומיגיעה אישית למדינת המושב ואת המיסוי על הכנסות הפסיביות (כגון רווחי הון, נכסי מקרקעין, דיבידנד וריבית) למדינת המקור.

כמו כן, החוק בישראל מאפשר מתן זיכוי של המס ששולם או נוכה בחו"ל (במדינת המקור) כנגד המס שבו או מחויבים לשלם, כלומר הפחתת המס שנוכה במדינת האמנה בחו"ל מהמס בישראל.

קיימים מצבי ביניים מורכבים שבהם על פי דיני המס הנישום נחשב כתושב בכל אחת משתי המדינות ולמעשה מדובר ב"תושבות כפולה". גם לכך נקבעו באמנות כללי קדימויות המכונים "שוברי שוויון" לקביעת המיסוי שיחול.

לסיכום, ישראל חתומה כיום על אמנות מס עם למעלה מ-50 מדינות. בכדי לא להיקלע למצב של כפל מס עלינו לוודא עוד לפני ביצוע ההשקעות או העסקאות כי אותה המדינה אכן חתומה על אמנה למניעת כפל מס עם ישראל, וניתן לבדוק זאת באתר משרד האוצר (על ידי חיפוש "אמנות למניעת כפל מס") אשר מתעדכן באופן שוטף בכל אמנה חדשה שנחתמת.

שיטת המיסוי בישראל הייתה בעבר טריטוריאלית, כלומר שילמנו מס רק על ההכנסות שהופקו או צמחו בישראל. רק לאחר שינוי שיטת המיסוי לשיטה הפרסונלית מחויבים תושבי ישראל לשלם מס בגין הכנסותיהם אשר הופקו בכל מקום בעולם ולא רק בישראל.

המעבר לשיטה הפרסונלית גרם למצב בלתי נסבל שבו במקרים מסוימים אנו נדרשים לשלם מס על אותה ההכנסה בדיוק גם בחו"ל וגם בישראל, כלומר אנו משלמים כפל מס. במקרים רבים הסיכון לתשלום כפל המס מהווה את אחד השיקולים המרכזיים של המשקיעים לגבי הכדאיות הכלכלית בביצוע העסקאות.

מכיוון שכפל המס גרם בעיה ופגע בהתפתחות הכלכלה הגלובלית, לפתרון הבעיה נקבעו ונוסחו הסכמים משפטיים מחייבים בין המדינות השונות לחלוקת זכויות המיסוי ביניהן על כל סוגי ההכנסות. הסכמים אלו נקראים **אמנות מס** או אמנות למניעת כפל מס, והן קובעות את כללי חלוקת המס בין המדינות. העיקרון הבסיסי באמנות אלה הינו ההבחנה בין מדינת המושב של הנישום לבין מדינת המקור.

מדינת המושב - מוגדרת כמדינת התושבות ומאופיינת בעיקר בכך שבה מתנהלים רוב חייו וחיי משפחתנו בדרך כלל על פי מבחנים שונים שנקבעו בחוקי המס.

מדינת המקור - מוגדרת כמדינה שבה נוצרה ההכנסה, לדוגמה, תושב ישראל שמחזיק דירה בחו"ל ומשכיר אותה - המדינה